

Groei komt pas volop na vaccinatie

Gert Peersman (column verschenen in De Standaard op 20 april 2021)

Landen die de curve volledig platgeslagen hebben, doen het economisch beduidend beter en kunnen door de herwonnen vrijheid daar ondertussen ook sociaal en psychologisch de vruchten van plukken. Dat was tot nu toe het superieure covid-beleid. Voor een klein open land als België is dat niet realistisch. Bovendien is er nu een vaccin, waardoor het niet meer nodig is om wat discipline betreft, tot aan het gaatje te gaan. Maar de vraag blijft welk beleid er gevoerd moet worden tot iedereen gevaccineerd is. De politieke druk om te versoepelen is momenteel zeer groot. Daarbij wordt regelmatig verwezen naar de gunstige effecten die een versoepeling zou hebben op de economie.

Hoe vaak kunnen we ons eigenlijk aan dezelfde steen stoten? Hoe meer covid-slachtoffers, hoe groter de economische schade. Systematisch tonen studies aan dat de consumenten ook zonder strenge maatregelen de vinger op de knip houden wanneer het aantal besmettingen toeneemt, en meer uitgeven wanneer het aantal besmettingen daalt. Alleen het virus terugdringen blijkt gunstig voor de economie.

Kleine nettowinst

Ik verwees eerder al naar Amerikaans onderzoek dat aantoonde dat er tijdens de eerste golf economisch geen verschillen waren tussen staten die snel versoepelden en staten die dat voorzichtiger deden ([DS 1 september 2020](#)). Deze maand werd ook een interessante studie gepubliceerd door het [Amerikaanse National Bureau of Economic Research](#). De studie gebruikt namelijk technieken die het mogelijk maken om een onderscheid te maken tussen de gevolgen van vrijwillige gedragsveranderingen en van de strengheid van overheidsmaatregelen die op dat moment van toepassing zijn. Het interessante daarbij is dat de auteurs zowel naar de gevolgen op de epidemie als naar de economische impact kijken. Ze hebben hun methode ook toegepast op België voor de periode maart-december 2020. Ons land werd eruit gepikt vanwege van ons hoge dodental en omdat onze gedragsveranderingen vrij goed gevat konden worden.

De conclusie van de studie is dat ons land door de strengere maatregelen veel mensenlevens gered heeft zonder dat daar extra economische kosten mee gepaard gingen. In de eerste twee weken na een verstrenging van de maatregelen zagen ze wel degelijk een milde daling van de economische activiteit, maar die werd gecompenseerd door een gunstig effect op de economie in de daaropvolgende weken. Dat was op zijn beurt het gevolg van het feit dat er na verloop van tijd een grotere daling was van het aantal slachtoffers, waardoor er sneller opnieuw versoepeld kon worden en de mensen ook spontaan weer meer buiten kwamen om te consumeren. Netto vonden de auteurs uiteindelijk zelfs een licht gunstig effect van een verstrenging van de maatregelen op de economie, al is de statistische onzekerheid daarover groot. Volgens de studie lag de economische prijs voor ons land in het slechtste geval op 15 euro per inwoner om 1.000 mensenlevens te redden. Een habbekrats.

Het omgekeerde geldt voor te snelle versoepelingen. Als ik de parameters van het model toepas op de versoepelingen van de regering-Wilmès, eind september 2020, dan hebben die ons ongeveer 1.500 extra mensenlevens gekost zonder dat daar economische baten tegenover stonden. Er was hooguit een korte opleving die daarna volledig tenietgedaan werd door een sterkere toename van het aantal besmettingen. Dan hebben we het nog niet over het aantal mensenlevens dat gered zou zijn zonder economische kosten als er verstrengingen ingevoerd waren, zoals gevraagd door veel specialisten.

Handvol windeieren

We kunnen hieruit leren dat het economisch weinig zin heeft om meer of sneller te versoepelen dan de virologische modellen dicteren. Het is mogelijk dat de situatie vandaag anders is, omdat

de meest kwetsbaren ondertussen gevaccineerd zijn, waardoor gezonde mensen misschien meer risico's durven te nemen om te consumeren. Maar meer dan een handvol windeieren zal ons dat niet opleveren. Dat de gezondheidsgevolgen nefast zijn, weten we dan weer wel met grote zekerheid. Het klopt dat de economische gevolgen van het al dan niet sneller versoepelen ongelijk verdeeld zijn, en het is dan ook billijk dat daarvoor gecompenseerd wordt.

Economisch valt er dan weer wel wat te zeggen voor het gunnen van meer vrijheid aan gevaccineerde mensen. Dat kan de economie ondersteunen zonder dat het aantal besmettingen oploopt. Uiteraard moeten we er alles aan doen om de vaccinaties op te schalen, moeten we meer zelftests gebruiken en zo veel mogelijk traceren, tot er groepsimmunititeit ontstaat. Dat is zuivere winst voor zowel onze gezondheid, de economie als het sociale leven. Maar laten we ons geen illusies maken: de economie kan pas echt opleven eens we allemaal gevaccineerd zijn. Gelukkig is er, wat dat betreft, licht aan het einde van de tunnel.